

papizmom, makar mačem i ognjem, makar – trogloditstvom i ljudožderstvom? On je jezikom svoje humanističko-pozitivističke nauke objavio da – nema Boga. I vođen tom logikom on je smelo izveo zaključak iz toga; pošto nema Boga, onda sam ja – bog!

Ništa tako ne voli evropski čovek no da se predstavlja kao bog, mada je u ovoj vasioni kao miš u mišolovci. Da bi pokazao i dokazao svoje bogovstvo, on je objavio da su svi svetovi nad nama pusti, bez Boga i bez svih živih bića. On pošto-poto hoće da ovlada prirodom, da je potčini sebi, zato je i organizovao sistematski pohod na prirodu, i taj pohod nazvao kulturom. U njega je upregao svoju filosofiju i nauku, svoju religiju i etiku, svoju politiku i tehniku. I uspeo da uglača neku parčad na kori materije, ali je nije preobrazio. Boreći se sa materijalom, čovek nije uspeo da je očoveči, ali je ona uspela da suzi i opovršini čoveka, da ga svede na materiju. I on, obzidan njome, saznaje sebe kao materiju, samo kao materiju.

Znate li ko je pobedio? – Ironija, jer je kultura učinila čoveka robom materije, robom stvari. Očigledna je istina: evropski čovek robuje stvarima, ne boguje nad njima. Samozvani bog poklonički metaniše pred stvarima, pred idolima koje je sam načinio. U svome pohodu protiv svega natprirodnog on je tekovinama svoje kulture zamenio sve nadmaterijalne težnje: zamenio je nebo, zamenio je dušu, zamenio besmrtnost, zamenio večnost, zamenio Boga živog i istinskog. I kulturu promovisao za boga. Jer na ovoj pomračenoj zvezdi čovek ne može da izdrži bez boga, bez ma kakvog boga, makar bio i lažan – takva je kobna ironija ovako ustrojenog čoveka.

Evropa – fabrika idola.

Zar ne primećujete da je evropski čovek, u svojoj kulturomaniji, pretvorio Evropu u fabriku idola? Gotovo svaka kulturna stvar postala je idol. Otuda je naše doba – idolopokloničko doba pre svega i iznad svega. Nijedan kontinent nije toliko poplavljen idolima kao današnja Evropa. Nigde se toliko ne metaniše pred stvarima, i nigde se toliko ne živi za stvaranji i radi stvari, kao u Evropi. To je idolopoklonstvo najgore, jer je to klanjanje pred